

8503

2159

Kaks tundi kohtumees.

Nali ühes näituses.

M. G.

Tartus.

Trükkitud H. Enakmann'i kulu ja kirjadega.

1886

2158

Näitemäng.

Kaks tundi kohtumees.

Nali ühes näitusēs.

N. C.

Tartus.

Trükitud H. Laakmann'i kulu ja kirjadega.

1886.

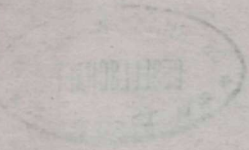
Staatliche

Staatliche Bibliothek

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 8. Апрелья 1886 г.

Staatliche Bibliothek

2138

Staatliche

Staatliche Bibliothek

Meestejajutaja VI. aastapäigust väljavõetud.

Dsalised.

Kohtumees.

Kassakas.

Kaks postimeest.

Kohtuherra.

Kinni võetud mehed.

Kohtutuba: seinä ääres pingid, ühe ääres laud.
Varemal pool seinäs uks, kust puuri minnakse.

Q[ue]stio[n]e

Rechnung

Rechnung

Rechnung

Rechnung

Rechnung

Rechnung: eine Seite, die hier ist
Rechnung: eine Seite, die hier ist

Esimene etendus.

Kohtumees.

Kohtumees. (Tuleb väijast ulkest sisse.)
Soo, siin ma nüüd olen, oma tulewasel
ameti paigal. Praegu olen ma kohtumeheks
saanud! Tänahest päewast peale tahan ma
kolm aastat, — nii kaua kestab ju mu
ameti aeg — nagu kuningas walda walit-
seda. Koik piawad nüüd tunda saama,
mis mees ma olen ja mida ma õige teha
jaksan. Häda, häda, kolm korda häda kõi-
gile, kes minu kohtumeheks saamise wastu
feisnud! Minult üks heal puudus ja ma
oleksin kallist ametist ilma jäenud. Teine
partei tegi nagu hull minu wasta tööd.
Alga näe, minu partei wõitis jometi! Küll
need wastased on mehed! Nemad ütlewad:
kohtumeeft walides piab mehe mõistuse peale

waadatama, aga mitte selle peale, kui palju teegi kõrtsis ohwerdab. Oh te rumalad! Nagu mõistus ka midagi maksaks! Minu ohwrid kõrtsis on aga palju maksnud: olen walla rahwale poolteist waati wiina wälja jaganud ja peale selle weel 25 korwi õlut. Ja siiski ei tahtnud kõik see weel aidata. Selle poolest on kõik ajalehed süüdlased, kes walijatele seda paha nõuu annawad, et nad wiina ega õlle pärast kedagi ei pia walima, waid üksi mõistuse ja osawuse pärast. Aga küll ma pia kõik need pagana ajalehed kaudan. (Hüües) Kasakas! Kasakas! Kus sa oled? Kasakas! Kasakas!

Teine etendus.

Kohtumees. Kasakas.

Kasakas. (Tuleb wäljast siise.) Trastu, auus kohtuwanem! Siin olen. Mis auus kohtuwanem soowib?

Kohtumees. Kas sa ei kuulnud, et ma sind kutsusin? Sa lased mind poole tundi oodata ja ennast hüüda. Tuleb seda teine kord weel ette, siis marsis puuri!

K a s a k a s. (Isceneses) Pole wiga, puuri wõtmed on minu taskus. (Waljult) Wina-
watt, auus kohtuwanem! Teine lord kat-
sun kärmem olla. Jagagu taewas ise meie
uwele, armsale kohtuwanemale pikka meelt
ja suurt tarkust.

K o h t u m e e s. Wõi nii! Sina julged
mulle tarkust soowida. Sa arwad seega,
et mull mõistust polegi? Dot, oot, ma
tahan sind õpetada! Kasi kongi!

K a s a k a s. (Kummardates) Passiwa.
Mis auusalt kohtuwanemalt tuleb, on kõik
hea. (Läheb puuri; minnes isceneses) Dot, oot, ja
sarwiline, wõi sina paned minu kõige pealt
puuri. Olen wiis aastat juba kasakas,
aga pole weel lordagi wangis olnud. Küll
ma sind selle teu eest katsun kiusata. Ah
tõi durak.

K o h t u m e e s. No waata, nii mõist-
likult piab rääkima. Nii õpiwad walla
rahwas alandlikult alles rääkima, kui nad
mu wäge maitsta saanud. Tubliste panen
ma neid puuri, seda on tarwis. Mis pagan!
Ma unustasin üsna ära, mispärašt ma

Kasaka siia kutsusin, ja nüüd saatsin ma ta puuri. (Hüüab) Kasakas! Kasakas! Kas sa ei kuule? Kasakas! (Vähe, avab puuri ukse) Siia, lurjus, sind ma hüüan!

Kasakas. (Seest) Postoi, kes mind seal hüüab? Wait! Mina olen siin nüüd puuris, pole mull seda puhku muudega midagi tegemist.

Kohtumees. Sinu kohtuwanem, lurjus, hüüab sind. Siia tule!

Kasakas. (Sooleb kohtututupa, kumardab) Winawatt, auus kohtuwanem, mina mõtlesin, et mõni lambapea mind hüüab. Winawatt, auus kohtuwanem.

Kohtumees. Oled sa minu parteist, kasakas?

Kasakas. Hea meelega mängin ma teiega partiid, auus kohtuwanem, olgu see kaarta ehk muud.

Kohtumees. Seda ei küsi ma, loll, sinu käest, kas sa partiid mängid, waid kas sa minu partei mees oled, kas sa minu poole hoiad? Kas sa nii pisut kroonuteenistuses oled õppinud? Oleksin mina sinu kapral

olnud, küll ma oleksin sind sada korda puuri pistnud.

Kassakas. Winawat, auus kohtuwanem. Mina olen ainult teie partei, uskuge seda. Ainult, täieste ainult!

Kohtumees. Dige. Ma näen, ja oled kroonuteenistuses palju õppinud. Aga nüüd ütle mulle, kas siia kohtumajasse ka palju „Postimehi“ käib? Neid ma ei jalli!

Kassakas. (Steenes) Wäga hea, et sind nende wihamehete tean olewat. (Wahut Wõtku pagan, auus kohtuwanem, käib neid siia õige palju: küll tuleb neid Tartu poolt ja Tallinna poolt, küll Willandi ja Pärnu poolt, küll Rakwere ja Juudas, auus kohtuwanem, teab, kust poolt kõik.

Kohtumees. Pane tähele, mis ma nüüd ütlen.

Kassakas. Kuulen, kuulen, mis auus kohtuwanem ütleb.

Kohtumees. Nii pia kui üks „Postimees“ siia tuleb, siis kanna hoolt, et ta siit enam wälja ei pease. Kõige parem on, kui ja ta puuri wiskad, seal on niisugusele ilma

asjata traamile kõige parem koht. Kas said aru?

Kasakas. Sain aru, täiesti just, auus kohtuwanem.

Kohtumees. Nii, nii. Täida ikka käsku, siis olen ma sulle hea kohtumees. Aga kui sa kriipsu pealt kõik ei täida, siis kardab mu wiha. Sa tead, ma ei mõista nalja. Ja nüüd võta mulle seljast ülikuub ära ja puhasta teda: ta on tee peal puru-
jeks saanud (Annab kuue kasaka kätte ja läheb wälja.)

Kasakas. (Kisub kohtumehe seljast kuue riputab naela otsa ja hakkab puhastama). Pole ma niisugust lurjust weel maailmas näinud! Esimene durak! (Waatab) Aga kes seal tuleb? See on ju Lollila postimees.

Kolmas etendus.

Kasakas, postimees.

Postimees. (Tuleb tuppa) Tere, kallid taim. Kudas käbarad käiwad?

Kasakas. (Kargab postimehe traest kinni ja tirib postimeest puuri ukse poole) Puuri, durak, waata seal, kudas käbarad käiwad.

Postimees. Ära tee nalja, kallid
 fain. Mull rutt taga: toon wallawalit-
 susele väga tarwiliku kirja. Olen muudugi
 aega wiitnud: jäin Lora kõrtsis joobnuks
 ja magasin seal joobnud peaga terve päewa.

Kasakas. Possol puuri! Pole siin
 muud midagi. Kohtumees on kõwa käsu
 annud, et iga lurjuse postimehe puuri pian
 pistma. Nii on käsk ja nii piab sündima.

Postimees. Aga kuhu siis õigus jääb?
 Ega me Türgi maal ei ela, et meid ilma
 jüita ja ilma mingi põhjuseta puuri pistetaks?

Kasakas. Dawolno. Possol! (Wõtab
 postimehel pauna seijost lütkab ta uksest sisse puuri
 ja paneb ukse lultu) Soo, nüüd on üks posti-
 mees puuris. Piaks pia teisi ka tulema,
 siis topiksin ma puuri neid täis nagu sillu-
 sid. See on kohtumehe tahtmine.

Keljas etendus.

Kasakas, kohtumees.

Kohtumees. (Tuleb sisse) Kasakas, kas
 mu-kuub puhastatud?

Kasakas. Puhastatud nagu sineli
šaba, auus kohtuwanem.

Kohtumees. Aga mis kära siin wahe
ajal oli? Mis paun see siin on?

Kasakas. Winawatt, auus kohtu-
wanem. See on Lollila postimehe paun.

Kohtumees. Aga mis kära see siin
waheajal oli, küsisin ma.

Kasakas. Winawatt, auus kohtu-
wanem. Panin esimese postimehe puuri.

Kohtumees. (Peale káratates) Mis
kára see oli, küsisin ma, lurjus!

Kasakas. Winawatt, auus kohtu-
wanem. Ütlesin juba: panin esimese posti-
mehe puuri. Seal ta nüüd istub. Lase
hallitada.

Kohtumees. See on hea, et Posti-
mehe" puuri wiskasid. Aga ma küsisin, lol-
lide loll, mis kára see siin oli?

Kasakas. Winawatt, auus kohtu-
wanem. Ütlesin juba: panin esimese posti-
mehe puuri. Aga hakkas wasta, ei tahtnud
mu käsku kuulda, kui talle possol sõnusin.
Sestap see kára tuligi.

Kohtumees. Mis? Jamsid ja wõi oled ja joobnud? "Postimees," hakkas wasta? Mis ja räägid?

Kasakas. Neto, ei hull ega joobnud, auus kohtuwanem. Lugu on nii, sinna ei wõi parata, postimees ei tahtnud minna, teutas mind, aga ma saäsin ta kraest kinni ja toppisin ometi puuri.

Kohtumees. Mis postimees see siis oli, küsin ma, esimene lambapea?

Kasakas. Lollila postimees, auus kohtuwanem.

Kohtumees. Ja Lollila postimehe panid sa puuri?

Kasakas. Nii, nii. Tak, tak, auus kohtuwanem. Sündis kõik teie käsju peale. Olen ainult teie partei.

Kohtumees. Suuremat lolli pole ma weel maailmas näinud, lurjus. Ma kästi sin sind seitonga wõi ajalehti wõi „postimehi“ siia kinni panna, minu poolest puuri wisata, et inimesed neid ei lueks ega ilma asjota ei hakkaks tühja jonniga taga ajama. Selle asemel paned sina aga Lollila postimehe puuri.

Selle eest kasi ise kahets päewas puuri wee ja leiva peale. Sisse! (Läheb, avab ukse). Sa nsa, Lollila postimees, tule kohe wälja. (Kasakas astub puuri, postimees tuleb wälja).

Viies etendus.

Kohtu mees, postimees.

Postimees. Andke andeks, auus kohtuwanem, Teie kasakas on hulluks läinud: wiskas minu täieste ilma süüta puuri ja ma istuksin praegu seal, kui Teie mind sealt praegu wälja ei oleks peastnud.

Kohtu mees. Hea küll, seda ma tean juba. Ütle parem, mispärast sa õige süü tulid?

Postimees. Ah jah, pidin juba unustama. Mind saadeti ühe wäga rutulise kirjaga süü wallawalitsuse juurde. Tulin pool jookstes, nii et hing rindu kinni jäi ja seal pani mind see kaabakas kasakas puuri. Hing praegu alles pool kinni.

Kohtu mees. Küll sest! Kus kiri? Anna süü.

Postimees. (Otsib kirja paunast). Siin, auus kohtuwanem!

Kohtumees. (Seeneses.) Mis pagan! Ma ei oi oska ju kirja lugeda. Aga ehk lähäb. Tähed tunnen ma ometi. (Wõtab kirja, waatab, waatab, lueb tähti).

M — m u =
— u i — i s — s. t — t e — e l — l a
w — w a — a l — l — l a — a =
w — w a — a l — l — l i t — t =
f u — u f — f e — e l — l e — e.

(Seeneses). Wõtku pagan seda tähtede luge-
mist. (Waljult). Postimees, kas sa oskad ka
kirjutatut kirja lugeda?

Postimees. Natuke ikka, auus kohtu-
wanem.

Kohtumees. Siis tule siia mulle
appi lugema. Teie kirjutaja on nii wilet-
salt kirjutanud, et tont sest aru jaagu.
(Murrab kirja lahti, paneb enese ette laua peale, näpp
ria peale).

Kohtumees ja postimees. (Zuewad.)
Meie — all — oras — nimetame.

Kohtumees. Kudas see oli?

Postimees. Ah nii: Meie all otsas
nimetam, ei, nimetatud. —

Kohtumees. Nii, nii. Nüüd edasi.

Postimees. (Lueb). Meie — all —
otsas — nimetatud — anname — wäga —
auu — auupaflikult — täna, — et — et —

Kohtumees. Kudas?

Postimees. Anname wäga auupaf-
likult teada täna, et — ah ei, nii see ei
ole — t — e — a — d — a — teda, et —

Kohtumees. Paremine, paremine!
Ma ei saa aru.

Postimees. Anname wäga auupaf-
likult teada, et — ah ei nii ei ole ka —
anname teada, et — et —

Kohtumees. Oled mull ka õige lam-
bapea. Ei osta kirjutatut kirjagi lugeda.
Aga mis nüüd teha? Ehk kasakas mõistab.
(Hüüab). Kasakas! Kasakas! (Lähäb awab usse.)
Kasakas, kas ja ei kuule?

Kuues etendus.

Kohtumees, postimees, kasakas.

Kasakas. (Eest usse peast). Kuulen küll,
lusil, lusil, auus kohturvanem! Aga ei wõi

tulla, olen teie käsju peale kahets päewaks
wee ja leitwa peal puuris. Seadus käib
üle sõnakuulamise. Winawatt, auus kohtu-
wanem!

Kohtumees. Lurjus, ma ütlen sulle:
tule wälja. Kui ma sind midagi käsin,
siis piad sa seda tegema, ole ka kas puuris.
Puuris wõid teine kord jälle olla, nüüd aga
tule wälja!

Kajakas. Harasjo, auus kohtuwanem!
(Tuleb wälja)

Kohtumees. Mõistad sa ka kirjuta-
tut kirja lugeda?

Kajakas. (Iseeneses). On see hea, kui
ma mõistan, wõi on see paha? Üks kõi-
tött piab kõnelema. (Waljuste). Kas ma kirja
lugeda mõistan. Wot tebe rask, auus kohtu-
wanem! Olen kroonuteenistuses ise Wene
keele kirjagi kirjutanud.

Kohtumees. Wäga hea. Tule nüüd
siia ja aita mull seda kirja siin üles lugeda.
(Lähawad laua äärde.)

Kõik kolm. (Luewad.) Meie — all
— otsas — nimetatud — anname — wäga

— auupakklikult — teada, — et — siin — üks
 -- wäga — suur — warjus — on süttinud.

Kohtumees. Warjus on süttinud.

Postimees ja Kohtumees. Ah ei,
 wargus on sündinud.

Kohtumees. Wäga hea. Nii, nii.
 Edasi.

Kõik kolm. (Euewad.) Ja — meie —
 all — olfas — nimetatud — anname —
 wäga — auupakklikult — teada, — et — üle-
 mal — nimetatud — wargus — kefknädala
 — böse — meie — metsas — on —
 sündinud.

Kohtumees. Meie metsas on sün-
 dinud?

Postimees. (Eueb tähti.) M — õ — i —
 f — a — s, ei, mõisas on sündinud.

Kohtumees. Meie mõisas. Waat,
 see on hoopis teine tubakas. Edasi jälle!

Kõik kolm. (Euewad.) Ja mõisas — on
 — üks —

Rafakas. Ja ühe järele on neli nulli.

Kohtumees. Palju on üks ja neli
 nulli.

Postimees. Sada wist.

Rasakas. Trastu brat. Ei ole, seda ma tean. Sajal on ainult kaks nulli. See on wist tuhat.

Kohtumees. Ei see tuhat ole. Veel eile kuulsin ma, koolmeister ütles, tuhandel olla kolm nulli. Kui siin neli on, mis see siis wõib olla?

Postimees. Enam kui tuhat.

Rasakas. Wist miljon.

Kohtumees. Miljon wististe. See on hea. Aga nüüd lueme edasi.

Kõik kolm. (Euwad). Miljoni — rubla eest — kulda — ja — hõbeasju — ja — raha ja — paberid — ära — warastatud.

Kohtumees. Oh seda rikkust, mis mõne mehe käes! Aga edasi.

Kõik kolm. (Euwad.) Ja — wargid — on — nähtud — ja — on — Muistela — poole — põgenenud.

Kohtumees. Siia poole põgenenud.

Rasakas. Wot tebe rass. Nii just, auus kohtuwanem. Nii kirjast seisab.

Kohtumees. Wäga hea. Edasi jälle.

Rõik kolm. (Enevad.) Ja — luba-
takse — sellele, — kes — wargad — kätte —
saapad —

Rasakas. Ei siin saapaid pole.
Sue paremine, postimees!

Kohtumees. Wõi sa waletad, posti-
mees! Tahad sa, et ma su jälle puuri pistan?

Postimees. Andke andeks, auus
kohtuwanem! Ma ei siin. Kes wargad
kätte saab.

Kohtumees. Noo nii, nii! Mga
edasi jälle!

Rõik kolm. (Enevad.) Kes — war-
gad — kätte — saab, — wiisjada — rubla.

Kohtumees. (Wüsti karates.) Oh sa-
poiss! See oleks suutäis mulle.

Rasakas ja postimees. Mis on?

Kohtumees. Ei midagi. Edasi
lugeda!

Rõik kolm. (Enevad.) Ja — all —
otsas — nimetatud — walla — walitsus —
palub — ülemal — nimetatud — walla —
walitsust — auupakkikult — perra — kulda.

Kohtumees. Palub meile kulda? Mis?

K a s a k a s. Winawatt, auus kohtuwanem! Postimees loll ei oska lugeda. Ei siin ole kulda. Kuu — la — ta, perra kuulata on siin.

K o h t u m e e s. (Postimehe poole.) Untsmaat! Edasi.

K õ i l k o l m (Enewad). Perra kuulata — neid — wargaid — omal — pool —

K o h t u m e e s. Kas kuuled, kasakas. Silmapill järele kuulama. Meie piame näitama, et me tublid ammetnikud oleme.

K a s a k a s. Winawatt, auus kohtuwanem! Siin on weel midagi lugeda.

K o h t u m e e s. No lugege siis edasi!

K õ i l k o l m. (Enewad.) Ja — nagu — wargaid — on — nähtud, — on — märgid — järgmised — nokaga — müts — pajas.

K o h t u m e e s. Nokaga müts pajas? Mis?

P o s t i m e e s. (Kasakale.) Kas sa ei näe, et siin nokaga müts peas seisab?

K a s a k a s. Winawatt, auus kohtuwanem! Nokaga müts peas. Tat, tat!

K o h t u m e e s. Märgid: Nokaga müts peas. Mis weel? Edasi.

Kõik kolm. (Kuuevad.) Ja — must —
 tuub — seljas — ja — pikad — püksid —
 jalas — ja — nina — peas — nagu — null

Kohtumees. Nina nagu null? Mis?

Kasakas. Väinawatt, auus kohtu-
 wanem! Postimees ei lue õieti. Nina nagu
 muil seisab siin.

Kohtumees. Dige, Kasakas! Nii,
 nii! Siiski edasi.

Kõik kolm. (Kuuevad.) Ja — suu
 nagu — muil — ja — filmad — nagu —
 muil. — Ja — kell — niijugused — märgid
 — on — neid — palutakse — auupakkult
 — kinni — võtta. — Ja — palutakse —
 wargusega — wäga — alandlikult — rutata.
 — Ja — see — kiri — on — kirjutatud —
 neljapäewa — hommikul — 1885 — Lollila
 — wallawalitsus.

Kohtumees. Kirjutatud neljapäewa
 hommikul. Ja nüüd on juba reede lõuna.
 Ütle, kelm postimees, kus sa oled kõige selle
 aja olnud? Ja kirjaga on ometi suur rutt
 taga!

Postimees. Wabandage, auus kohtu-

wanem. Mull kippus Loru kõrtsis kange haigus kallale.

Kohtumees. Keln! Sina waletad! Wõi kõrtsis haigeks jäänud. Lakkunud oled ja seal. Nii täidab ja oma ammetit! Olesid ja eile õigel ajal siin olnud, oleks meil wargad ammu juba käes. Olesid ja minu kasakas, poleks muud kui ammetist lahti. Kõige pealt aga kasi puuri!

Postimees. Andke andeks, auus kohtuwanem. Haigus tuli tõeste peale.

Kohtumees. Tühi lori! Kasakas, wii ta kärmeste puuri!

Postimees. Aga, auus kohtuwanem, ma pian ju weel. —

Kohtumees. Wait! Midagi aga! Sisse! (Kasakas sükkab postimehe puuri uksest sisse ja lähneb ise ta järele). Soo, nüüd võib ta istuda. Siiski ammetisse jäegu ta minugi poolest. Dieti õelda on see üsna hea, et ta Loru kõrtsis aega wiitis ja alles uüüd kirjaga sija jõudis. Oles ta enne tulnud, kus ma weel ammetmees ei olnud, ei oleks mull sest kasu midagi olnud. Nüüd wõin ometi wististe

500 rubla teenida. Aga kuhu kasakas jäi?
(Hüüab.) Kasakas! Kasakas! (Lähäb avab puuri
ukse.) Kasakas, mis sa siin teed?

Seitsmes etendus.

Kohtumees, kasakas.

Kasakas. (puuri ukse wahetele tulles) Wina-
watt, auus kohtuwanem! Teie kÄsu peale
istun ma nüüd edasi. Postoi, see jäi ju
pooleli.

Kohtumees. Küll oled sa ka lollide
loll! Wargaid piad sa nüüd kinni wõtma,
aga mitte istuma. Kas saad aru!

Kasakas. Saan aru; lusil just, auus
kohtuwanem.

Kohtumees. Et sa hästi agar ole-
sid wargaid taga ajma ja et sa märkaksid,
kui hea kohtuwanem ma sulle olen, tahan
ma sulle iga warga pealt, kelle sa kinni wõtad,
terwe rubla kinkida. Pane seda tähele.

Kasakas. Passiba, auus kohtuwa-
nem. Tahan neid teile õige palju kinni wõtta.

Kohtumees. Aga kas sull on ka
õid märgid meeles?

Kasakas. Wot tebe rass! Kõik, auus kohtuwanem. Postoi, see oli: saapad jalas, kuub seljas, nina peas ja filmad nagu mull. Peale selle oli weel nokaga küber peas.

Kohtumees. Ei, nokaga kübart olnud. See oli nokaga müts; tead — niisugune, kell firm ees on.

Kasakas. Tak, tak, nokaga müts on, auus kohtuwanem. Wot, nii ma tean kõik.

Kohtumees. Nii, nii. Ja nüüd ruttu wargaid tabama. Näita, mis sa wõid.

Kasakas. Pia saate wargatega koos olema, auus kohtuwanem (Lähäs).

Raheljas etendus.

Kohtumees, Postimees.

See warguse lugu on tõeste õnnelik juhtumine juba minu esimesel ammeti pidamise tunnil. Kui kelmid siia poole tulnud, loodan ma kindlaste, et kasakas nad kinni rebib. Ja siis on 500 rubla minu pungas. Kasakale aga ainult rubla mehe pealt. (Buurist walt kolln kuulda. Kohtumees awab puuri uffe) Mis sa siin teed, postimees?

Postimees. Mis ma teen, auus kohtuwanem? Pian nõuu, kas edasi elada, wõi mitte. Ma olen õnnetu inimene. Ma langen igawese nuhtluse alla. Mis ütleb kohtuherra, kui kirja nii hilja tema kätte wiin.

Kohtumees. Mis kohtuherra? Mis kiri?

Postimees. No waadake, auus kohtuwanem, mulle anti kiri kaasa, et selle ruttu kohtuherra kätte pidin wiima. Ja nüüd ei wõi ma seda käsku täita!

Kohtumees. Küll oled sa mull juhm. Miks sa seda kohe ei ütelnud, et sull rutuline kiri kohtuherrale kaajas. Tule filmapilk punnist wälja.

Postimees. (Punrist wälja tulles) Küll tahtsin seda ütelda, pai kohtuwanem, aga te ei lasknud mind enam sõnagi rääkida, waid saatsite ilma armuta longi.

Kohtumees. Ära enam lobise, waid katsu, et minema saad! Ruttu kohtuherra juurde. Soofje, mis jõuad!

Postimees. Küll ikka, auus kohtuwanem. (Sooseb postitaskuga tuast wälja).

Kohtumees. Pagana pihta, mis õnne-

tused inimesele uues ammetis wõiwad juh-
tuda. Aga wana sõna ütleb: Kellele Ju-
mal ammeti annab, sellele annab ta ka amme-
tiks mõistust. Ma olen mees, kes kõik as-
jad õigele korrale oskab ajada, kui nad ka
sassi läinud. Pagana pauk oleks sest wõin-
nud tulla, kui ma postimehe kauem kohtu-
herra kirjaga kinni oleksin pidanud. Tänu
taewale, nüüd on kõik jälle õiges joones.
Las' postimees jooksta, et ruttu kohtuherra
juurde jõuab. (Suur käre, müra wäljas.)

Üheksas etendus.

Kohtumees, kasaakas, kinni wõetud
mehed.

Kasaakas. (Sisse tulles) Sisse, kelmid!
Sisse (Weab rinnust kinni hoides kaks meest sisse.)
Wot, üks kelm, auus kohtuwanem, ja wot
teine kelm! Kaks tükki juba käes. Just
nii kui kirjast seisab. Suu peas ja nina
nagu mull, jaapad jalas ja kuub seljas.
Leidsin nad Keelekaste kõrtsist purjutamast.
Nähti seal weel teisi olewat, aga mull pol-
nud enam wõimalik kaasa wõtta.

Kohtumees. Tiri nad kohe kongi, kasakas! Kohe kongi. Üks kõwaste luffu.

Üks kinni wõetud meestest. Aga, auus kohtuwanem, mis lugu see ometi on? Ütelge meile! Meie —

Kohtumees. Wait! Silmapill kongi!

Kasakas. Possol, ütlen ma. Kongi, kongi te mõlemad! Teie warganäud! (Eüttab mõlemad puuri ja paneb siis puuri ukse kinni.)

Kohtumees. Tubli, wäga tubli. Las nad nüüd istuda ja oma palka wodata. Wiks mees, kasakas. Oled nüüd kaks rubla teeninud. Ohwerdan kõik oma taskust.

Kasakas. (Tseeneses) Küll on mees! Tahab ise 500 teenida ja mulle kõigist kaks anda. (Waljuste) Nitsewoo. Woodan weel kaks-kümmend teenida. Kelmisid on küllalt. (Lähäb)

Kohtumees. Si ma poleks uskunud, et ta nii kange meesikelmisid kinni tabama on. Tubli pois. Wiisjada rubla teenin ma oma aumeti kase esimese tunni jooksul. See on selge. Kui sest paari rubla ka kasakale annan, pole wiga. — Kuulan õige, mis kurjategijad kõnelewad. Ehk saame siis

warem ja parem otja peale. (Lähäs, awab ulse)
Üks teist tulgu wälja.

Heal seeft. Meid on alles faks. Ei ole weel üksteist wälja tulemas.

Kohtumees. Teine teie seast tulgu wälja, aga mitte üksteist. Seda käsin ma.

Teine kinni wõetud mees.
(Üstub tuppä) Mis lugu see on, auus kohtuwanem. Misspärast on kajakas meid wangi pannud? Andke meile wastust!

Kohtumees. Wait! Pia suu! Wasta siis, kui ma küsin. Ütle mulle, mitu meest teid oli?

Kinni wõetud mees. Mis meest?

Kohtumees. Ennä telmi! Teeb, nagu ei teaks midagi. Ma küsin, mitu warast teid oli?

Kinni wõetud mees. Mis warast? Ma ei tea midagi.

Kohtumees. Küll on suur patune. Aga ära looda, ei siin sinu salgamine aita. Tunniästä tött: mitu meest oli teid kesknädala ööse naabri mõisas wargil. Käägi digust ja sinu nuhtlus saab wähenädatud.

Kinni wõetud mees. Ma wõin teile sada tunnistuse meest tuua, kes kõik näinud, et ma kestnädala ööse Lõõri Jaani pulmas olnud. Kudas wõisin ma siis ühel hoobil naabri mõisas wargil olla?

Kohtumees. Ilma asjata salgamine. Teid on nähtud. Kirjas seisab kõik ülewal ja kõik lähäb kirjaga kokku.

Kinni wõetud mees. Kus kirjas? Wale, selge wale kõik!

Kohtumees. Wait! See ei puutu sinusse. Kasi puuri, ja jumalakartmata inimene.

Kinni wõetud mees. See on suurem kui ülekahus. Ilma süüta inimesed pannakse kinni ja —

Kohtumees. Wait! Possol kongi! Nuttu sisse. Sõna lausumata (Lükkab mehe puuri, paneb ulse kinni.)

Kümnes etendus.

Kohtumees, Kasakas, kinni wõetud mehed.

Kasakas. (Astub sisse) Neli tükki toon jälle kelmisid, auus Kohtuwanem. Kõik nii-

fügused nagu kirjas. Suu põigiti nina all, nokaga müts peas, pikad püksid jalas, kuub seljas. Wot tebe rask!

Kohtumees. Wäga hea! Wäga hea! Tiri nad kõik torni. Kohe sisse! (Sceeneses) Nende seas on ju ka Targa Toomas ja Mõistu Mihkel, mõlemad minu wastased. Küll ma neile nüüd näitan, mis see tähendab, minu wastane olla.

Üks kinni wõetud mees. Mis see tähendab? Ei me selle kaubaga siia tulnud.

Kohtumees. Wait! Räägi siis, kui ma küsin. Raski kõngi! Kasakas, pista nad kõik kohe puuri.

Kasakas. Nii, nii, tak, tak! Põssol sisse! Sisse, teie kelmid! (Sastb traest kinni ja lükkab mehed puuri.) Soo, wot tebe rask! Nüüd on nad kinni, nagu hiired lõksus. Põol tosinat kurjategijaid juba käes.

Kohtumees. Tubli pois! Oled sa, kasakas, seda pian ma ütlemä. Sa teed meile auu.

Kasakas. Tak, tak, auus kohtuwamen. Naga nüüd ma pian ruttama. Kel-

misid on veel küllalt. Keelekaste kõrtsi puhastasin neist tühjaks, aga nägin neid Jorula kõrtsi ees ka seiswat. Meie haridus on ju väga heal järjel: sada sammu siit Tallinna poole on Keelekaste kõrts ja sada wiiskümmend sammu Tartu poole Jorula kõrts; poolwersta edasi Joobnu kõrts. Mis meil sell wiisil wiga tööd teha. Nüüd lähän, toon teisi. Kahe minuti pärast on siin jälle ainult kelmid. (Lähäb)

Tubli, kolm korda tubli, et Targa Toomas ja Mõistu Mihkel kelmide hulgas. Meile tahan ma õige näidata. (Puurist mürikuulda, kohtumees lähäb puuri ukse taha, pörutab rusikaga wasta ust) Wait, ütlen ma, ärge seal sees kära tehke! Kui te wait ei taha olla, saadan ma piitsamehe teie hulka ja lasen teid kõik läbi rihmata.

Üheteistkümmes etendus.

Kohtumees, Kasakas, kinni wõetud mehed.

Kasakas. (Sisse tulles) Tagasi, nasat, olen jälle, auus kohtuwanem. Toon seekord

kuus kelmi kaasa. Sain nad kõik Jorula kõrtsi ukse ees kätte. Ei oleks muudu neist jagu saanud, kui ei oleks õelnud, et siin kasulikku kõrwalist teenistust saada. Tuliwad nagu tuul mu järele. Kõik on siin jälle puhtad kelmid. Kõik niisugused nagu kirjas seisab. Silmad ja nina neil kõigil peas, kuub seljas, saapad jalas. Karwa pealt need wargad.

Kohtumees. Tiri nad kohe jälle torni. Marjs sisse, mehed. (Seeneses) Jällegi! kolm minu wastast nende seas. Küll ma neile näitan.

Üks kinni wõetud mees. Ega te meelet segane pole? Mis torni? Mis see tähendab? Mis pärast?

Kohtumees. Seda saate pärast kuulda. Nüüd marjs sisse.

Kasakas. Possol sisse! (Hattab kraest kinni ja lükkab põlwega talle tõugates sisse) Soo, nüüd on kõik sees. Aga puur on kelmisid ka juba täis. Kui teie ka weel, auus kohtuwanem, sisse tuleksite, siis ei mahuks enam ühteainustki sisse. (Waneb ukse kinni, tahab wälja minna)

Kohtumees. Kuhu nüüd? Mis rutt
sull jälle taga?

Kasakas. Kõrtsis on telmisid veel
küllalt. Neid lähän jälle tooma. Ma arwan,
et kui ma kõik wargad kirja järele kinni
wõtan, nad wiimaks siiaagi tuppa enam ei
mahu.

Kohtumees. Ma arwan, juba saab
küll. Kui me kõik kinni wõtame, siis kaob
wiimaks warga sugu ära ja meil pole edes-
pidi enam tegemist midagi.

Kasakas. Neto, auus kohtuwanem.
Meie oleme kohtumehed ja peame seadust
täitma. Wargad tulewad wiimse meheni
kinni wõtta, siis on meie auu suur. (Seeneses)
Ja minu tasku paisub; rubla warga pealt.

Kohtumees. Olgu siis. Mine peale.
Uga ära neid enam palju kinni wõtta. Asi
lähäb liiaks.

Kasakas. Lähän kohe mis possol. (gähäs)

Kohtumees. Bagana pihta, et talle
rubla mehe pealt lubasin. Wargaid on
palju olnud; ta wõtab nad kõik kinni ja
teeb mu wiimate paljaks. Kalsteistkümme

rubla juba läinud; ei tea, kui palju veel pean wälja andma. 450 rubla kõige wähe- malt teenin ma ometi oma ammetis kahe esimese tunniga.

Raheteistkümnnes etendus.

Kohtumees, Kasakas, kihelkonna postimees.

Kasakas. (Tagasi tulles) Wot tebe rask, juba jällegi üks postimees. Tuli mulle kojast wasta. Aga ega ma seda postimeest puuri pista, auus kohtuwanem, ehk küll temagi warga moodi on?

Kohtumees. Ei, ei, inimesed lase joosta, aga ajalehed pane finni, kui neid leiad.

Kihelkonna postimees. Siin on teile üks sirculäär, auus kohtuwanem.

Kohtumees. (Wõtab ringkirja) Kasakas, tule siia appi lugema.

Kasakas. (Postimehe pauna waadates) Tak, tak, auus kohtuwanem. Postoi, siit leian need suured kurjategijad. (Eõmmab kumbu ajatehti pannasi) Puuri kurjategijad, puuri! (Paunaga puuri poole)

Kohtumees. Pea! Ära neid nüüd sinna wii. Seal on wargad ees, need hakkasiwad muidu kõik lugema. Wii parem teise tuppä, wiska seal ahju, wõi kuhu tahad.

Kasakas. Tak, tak, auus kohtuwanem. (Eähäb paunaga wälja)

Kohtumees. Soo, nüüd üksford saawad need ajalehed ometi oma palga. Mis tarwis niisugusid! Nad ei tee muud kui rahwal filmi lahti. Seda pole tarwis. (Hüüab) Kasakas, kasakas, tule nüüd appi lugema!

Kasakas. Wot, siin ma olen, auus kohtuwanem.

Kohtumees. Tule, hakkame lugema.

Kohtumees ja Kasakas. (Euwad)

„Sirguläär. Ja — meie — all — otjas — nimetatud — wallawalitsus — anname — wäga — alandlikult — wäga — auupakkliku — wallawalitsustele — teada, — ja — teadustame — et — need — wargad — kes — meie — mõisa — ära — warastasiwad. — Ja — need — wargad — on — kõik — juba — finni — wõetud. — Ja — meie — palume —

wäga — auu — paklikult — mitte —
 enam — wargaid — finni — wõtta —
 alandlikult. — Lollila — wallawalitusus."

Rohutumees. Helde taewas! Juba finni
 wõdetud! Nüüd olen mina oma wiieft sa-
 jast ilma!

Kassafas. Pole wiga, meil on ka
 juba terve tosin wargaid finni wõdetud, kõik
 kirja järele.

Rohutumees. Heldeke, mis see enam
 aitab. Sirguläär ütleb, et kõik wargad
 finni wõdetud. Mis ma nüüd finni wõde-
 tud meestega teen! Nii palju õnnetust juba
 kahel esimesel ammeti tunnil!

Kassafas. Nitsewo! Nemad ei tea,
 wargaid on rohkem olnud. Mina olen kirja
 järele finni wõtnud, ega kiri ei waleta.
 (Puurist kära ja müra kuulda)

Kolmeteistkümnes etendus.

Rohutumees, kassafas, rohtuherra,
 postimees, finni wõdetud mehed.

Rohtu herra. (Astab sisse) Mis kära ja
 müra siin on?

— Kohtumees. Heldeke! Kohtuherra.
(Iseeneses) Seda weel tarwis.

Kohtuherra. Jah kohtuherra! Mis
tempa teie siin teete? Mulle tuli tee peal
postimees wasta rutulise kirjaga, kõneles, teie
pannud ta torni ilma süüta ja wiitnud nii
tema aega. Torula kõrtsi ees hobusid puha-
tes jutustati mulle, teie panna kõik inime-
sed finni, keda aga kätte saate. Mis see
tähendab?

Kohtumees. Andke andeks, auus kohtu-
herra. Si me auusaid inimesi pole finni
pannud, waid üksi kelmisid, kes naabri mõi-
sas wargil käinud.

Kohtuherra. Kas teie siis ei tea,
et wargad juba finni on wõetud?

Kohtumees. Postimees on siin;
see tõi praegu alles kirjulääri.

Kohtuherra. Aga laske filmapilt ilma
süüta inimesed wälja. (Kasatas awab ukse, tunni
pandub mehed tulewad wälja). Tõhoo, siin on jo
pool walda wangis olnud.

Kasakas. Wargaid jäi kirja järele
weel finni wõtmata küllalt.

Kohtumees. Kõik sündis kirja järele.

Üks kinni pandud mees. Palume õigust mõista, armuline kohtuherra. See kohtumees siin on meid puuri üsna ilma süüta lastnud pista. Sõnagi ei ole ta meid eneste eest kosta lubanud. See on suurem kui ülekohus.

Teised mehed. Nii on, armuline kohtuherra. Palume õigust ja meid wabaks lasta.

Kohtuherra. Minge, teie olete wabad. Aga jeda ma ütlen, niisugune kohtumees ei wõi kauem ametis olla, muidu paneb ta päewaga terve walla puuri. Ma tahan selle eest hoolt kanda, et ta ammetist lahti saab. Kajakas.

Kajakas. Wot, wase wiska laga roodu! *)

Kohtumees. Minult kaks tundi kohtumees

---

*) Ваше Высокоблагородіе.

Kohtuherra. (Kasakale.) Wii kohtu-
mees sedamaid ülemasse kohtusse. Ma sõi-
dan pea koju. Asi saab ülekuulatud ja koh-
tumes süü suuruse järele mõneks heaks
päewaks puuri pandud, mis ta ilma süüta
inimestele nii wäga soowis!

